

O avtorju:

Fjodor Mihajlovič Dostojevski se je rodil v družini, ki je izhajala iz Belorusije, očetu Mihailu Andrejeviču in materi Mariji Fjodorovni leta 1800, kot drugi od sedmih otrok. Mati je zaradi bolezni umrla pozimi leta 1837.

Fjodor in njegov brat Mihail sta kmalu po materini smrti odšla na Vojaško inženirsko akademijo v Sankt Peterburg, čeprav so to načrtovali že pred njeno boleznijo.

Tudi njegov oče, upokojeni vojaški kirurg, je kmalu zatem, leta 1839, umrl. Nekateri trdijo, da so ga umorili njegovi podložniki, drugi pa, da je umrl naravne smrti. Zgodbo je kasneje povzel v svojem članki Dostojevski in očetomor povzel tudi Freud.

Fjodor je končal akademijo leta 1843. Tega leta je prevedel in izdal Balzacov roman Evgenija Grandetova . Čez dve leti je izšlo njegovo prvo delo, roman Bedni, ob katerem je zaslovel. Naslednje delo Dostojevskega, povest Dvojnik je naletelo na nerazumevanje.

Dostojevskega so leta 1849 po objavi povesti Bele noči prijeli in ga zaradi revolucionarne dejavnosti proti carju Nikolaju I. Zaprli, ter ga obsodili na smrt zaradi protivladnih dejavnosti. Po lažni izvršitvi smrtne kazni, kjer so ga prestrašili z uprizorjenim strelskim vodom, so mu znižali kazen na več let izgnanstva s težkim prisilnim delom v zaporniškem delovnem taborišču. V tem času se mu je poslabšalo stanje glede njegove nagnjenosti do epilepsije. Ko je kazen odslužil, se je vključil v Sibirski pehotni polk. V tistem času je zavrnil svoje prekšnje radikalno razmišljanje, in postal skrajno religiozen. Začel je razmerje z Marijo Dimitrijevo Isajevo, in se z njo, potem ko je ovdovela, tudi poročil. Leta 1864 ga je močno prizadela ženina smrt zaradi jetike, ki je sledila kmalu po bratovi smrti. Zaradi dolgov je padel v globoko potrtost, začel je kartati in izgubljati pri igrah na srečo.

Kasneje je spoznal Anno Grigorjevno Snitkino, se z njo poročil in imeč štiri otroke, od katerih sta dva umrla v rani mladosti. V tem obdobju je napisal svoje najpomembnejše romane. Začel je izdajati mesečno revijo s kratkimi članki o trenutnih dogodkih z naslovom Pisateljev dnevnik.

Malo pred smrtjo je imel leta 1880 znameniti govor ob odkritju spomenika Puškinu v Moskvi. Pokopali so ga na Tihvinskem pokopališču ob Samostanu Aleksandra Nevskega v Sankt Peterburgu.

Idiot:

Zgodba se vrti okrog šestindvajsetletnega kneza Leva Nikolayeviča Miškina, ki se po dolgi odsotnosti vrne v Rusijo. Je skoraj brez prebite pare v žepu, a ga v Peterburgu srenja takoj sprejme za svojega, saj ga obravnava kot nekakšnega nedolžnega tepčka, ki jim služi v zabavo. Kakor tudi sam Dostojevski tudi on trpi za epilepsijo in je nagnjen k občasnim napadom, čeprav ga je v Švici dokaj uspešno ozdravil Dr. Schneider. Miškin naj bi bil s skupaj s svojo sestrično poslednji potomec Miškinove družinske linije.

Na vlaku proti Peterburgu Miškin sreča temnega in zaljubljenega Rogožina in uradnika Lebedevega. Rogožin princu pove o njegovi ljubezni do Nastasje Filipovne, lepe, a trpeče ženske z upadajočim slovesom, ki je včasih živela kot konkubina pri bogatemu Afanasiju Ivanoviču, ki jo je kasneje skupaj z Generalom Jegančinom poskušal poročiti z Gavrilom Ganjo Ardalionovičem.

Miškin prispe v Peterburg in obišče dom generala Jegančina, ki je poročen z edino drugo preživelo osebo iz Miškinove linije, Lizaveto Prokofjevo, kar je tudi razlog za Miškinov obisk. Miškin ugotovi da se hoče Ganja, mladi tajnik generala, poročiti z Nastasjo zaradi njene visoke dote. Knez občuti neustavljivo željo, da bi jo spoznal, po tem ko je toliko sišal o njej, in še bolj po tem, ko vidi njen portret v generalovi pisarni. Takrat Miškin spozna tudi generalico Jegančinovo, in nanjo naredi precejšen vtis.

Na Nastasjini zabavi ob godovanju jo Miškin končno sreča. Takoj jo prepozna po fotografiji, v pogovoru z njo pa ji laska, da jo pozna tudi iz sanj. Kasneje na zabavo prispe Rogožin z družino, vidno pod vplivom alkohola, in ponudi lepi Nastasji 100 000 rubljev, če bi se z njim poročila. Ko Nastasja denar dobi, ga le vrže v ogenj. Ganjka denar premami, zato ga vzame iz ognja, ter tako pokaže svoje poželenje po denarju. Tako razočara Nastasjo, kar knez izkoristi in jo prosi za roko, da bi jo rešil iz situacije, in ker Nastasja istočasno izve, da bo Miškin podedoval bogastvo, sprejme njegovo ponudbo. Vendar kljub temu navsezadnje pobegne z Rogožinom, mogoče iz prepričanja, da je knezova ponudba temeljila na usmiljenju, ali pa da morda preprosto ni vredna njegove ljubezni. Scena se tako konča z Miškinom, ki lovi Nastasjo in Rogožina v njunih kočijah. Prvi del se tako konča z Afanazijevo primerjavo Nastasje z 'nebrušenim dragim kamnom'.

V drugem delu se Miškin, ko se iz Moskve vrne v Peterburg, odloči poiskati Nastasjo in se sreča z Rogožinom. Knez od slednjega izve, da ga Nastasja ljubi, vendar ga zapusti, ker čusti da ga bo uničila. Kasneje, po tem ko Rogožin nakloni Miškino prijateljstvo, poskuša prijatelja ubiti z nožem, vendar ga ustavi Miškinov epileptični napad, ki je posledica stresne situacije. Ni povsem razvidno, zakaj ga Rogožin ne ubije, vendar mu Miškin kasneje odpusti.

Skozi potek zgodbe, se Miškin zbliža tudi z generalovo hčerko, Aglajo, ampak Nastasjina dejanja dosežejo vrhunec v končnem srečanju obeh žensk pri Darji Aleksejevni doma. Aglaja poskuša uveljaviti svojo besedo proti Nastasjini, vendar ji ta zagrozi, da bo Miškin vedno njen, čemur knez ne more oporekati. Aglaja v paniki pobegne iz hiše, vendar ko jo poskuša Miškin ujeti, mu Nastasja omedli v naročju. Tako Miškin prične s pripravami na poroko z Nastasjo, saj se boji, da se bo drugače vrnila k Rogožinu. Kljub vsemu na dan poroke pa Nastasja spet pobegne z Rogožinom.

Čez nekaj časa Miškin v Peterburgu najde Rogožina, ki ga odpelje v svojo sobo, kjer mu pokaže z rjuho pokrito Nastasjino truplo in s tem pove, da jo je ubil.

Scena se zaključuje z Miškinom in Rogožinom, ki ležita zunaj sobe, kjer Nastasja leži mrtva. Miškin miri besnečega Rogožina, katerega izbruh traja že nekaj ur. Navsezadnje prispe policija in na grozo vseh najde Nastasjino truplo. Tako na Rogožina kot na kneza dogodek močno psihično vpliva, in Miškin je tako spet opisan kot 'idiot'. Kasneje ga obišče Lizaveta in starejši Jegančinovi sestri, katere je obveščal Jevgenij Pavlovič, in vse precej pretrese knezovo stanje. Lizaveta se nato pritožuje nad zamejstvom, se skoraj jezno poslovijo, in odide, s čimer se zgodba zaključuje.

Mnenje:

Mislím, da je knjiga hkrati zahtevno in zanimivo branje; zahtevno predvsem zaradi občasnega starejšega načina izražanja, zaradi nekaterih, vsaj meni, težko zapomnljivih ruskih imen, ter dolžine, ter istočasno zanimivo zaradi ne povsem običajne zgodbe, unikatnih oseb, ter občasnih skoraj humorističnih kot tudi žalostnih trenutkov, ter dram, ki zgodbo precej popestrijo.

Najbolj mi je bil všeč glavni junak knez Miškin, verjetno predvsem zaradi svoje nevsakdanjosti, ki je, ne vedno po svoji krivdi, predstavljen kot 'idiot', in ga lahko najverjetneje še najbolje primerjamo z Don Kihotom.

Knjigo bi priporočila vsem, ki jih zanima ruska družba devetnajstega stoletja, prepletena z ljubezenskimi zapleti.